

Tre år efter att hon bokstavigt talat låg på dödsbädden har 31-åriga Shahrzad rest sig igen och slagit omvärlden med häpnad. Aggressiva bakterier tog hennes båda underben, men det hindrar inte henne från att förverkliga sina drömmar!

Text och bild:
SVEN MAGNUSSON

Shahrzad Kiavash, 31, drar sin tjocka, blonda fläta över axeln, lossar försiktigt sitt promenadben och monterar löparbenet med en van rörelse. En skolflicka i tioårsåldern, som har gymnastiklektion i sporthallen här i Borås, tittar nyfiket på och konstaterar sedan att "pappa har också tappat ett ben", innan hon går vidare.

– Barn är så härligt naturliga, säger Shahrzad och fortsätter att göra sig redo för sitt träningspass.

Hon tränar både kropp och psyke för att möta ett nytt vardagsliv efter den dramatik som hon upplevt de senaste åren. Hon är civilingenjör, utbildad på KTH, och hade ett bra jobb som marknadsförare i Stockholm. Hon drömde om att se världen, jobba globalt och uppleva äventyr – Stockholm var bara ett avstamp på vägen från Borås.

– Inget kunde hålla mig tillbaka, säger Shahrzad där hon sitter på den gamla bruna plinten. Jag älskade mitt jobb, hade många vänner och tränade flera dagar i veckan.

Allt förändrades

I dag är hon tillbaka i Borås och bor hos sina föräldrar. Allt är förändrat, men drömmarna har sakta åter börjat väckas till liv. Det har gått tre år sedan den där torsdagskvällen i mars 2012 som förändrade allt.

– Jag har varit ledsen och verkligen hatat hela tillvaron, allt kändes bara så orättvist, säger Shahrzad.

Men sakta har hon börjat om-

Familjen vakade
vid Shahrzads
dödsbädd

Min familj förberedde sig på att ta farväl

– MEN JAG TOG
MITT LIVS SEGER!



värdera tillvaron. Ilskan har lagt sig och hon är ödmjukt tacksam över livet, som nästan tog slut då en dödlig bakterieinfektion härjade i hennes kropp och slog ut organ efter organ.

– Enligt all logik borde jag inte finnas i dag, konstaterar hon. Så det är kanske inte så konstigt att jag trots allt är gladare i dag än innan jag drabbades av sjukdomen.

Hon sätter ner löparproteserna mot den röda banan och springer mjukt en runda, trippar försiktigt när hon kommer tillbaka. Det är svårare att hålla balansen med de elastiska proteserna, men hon strålar av glädje och utstrålar styrka.

Shahrzad har bestämt sig för att

visa att det går att utträtta det omöjliga, trots att hon saknar sina underben och fötter. I augusti ska hon genomföra ett triathlon: 1 500 meter simning, 40 km cykling och 10 km löpning. Allt på en dag utan paus emellan, tre år efter att ha legat på dödsbädden med bara 5 till 10 procents chans att överleva. Hon ler beslutsamt när hon berättar, stolt över sin egen utmaning.

Kände sig stark

Det var en torsdag som alla andra. Hon tränade med sin kompis Atti efter en bra dag på jobbet och kände sig ovanligt stark, och hon hade ökat på vikterna på gymmet. Efteråt började hon kallsvettas och få hjärtklappning.

– Det kändes som om en orm kröp omkring i magen, beskriver hon det.

Hon blev sämre under kvällen och ringde sin bror Khashayar, som kom hem till henne med vänner Daniel trots att det var nästan midnatt. Under natten frös hon, blev törstig, snubblade på vägen till köket och blev liggande där. Khashayar och Daniel larmade 112 när de såg att hon var blå i ansiktet, het av feber och med svullna ben.

Ambulanspersonalen konstaterade en puls runt 150 och en kroppstemperatur på 41 grader. När de dessutom såg de röda prickarna på hennes kropp kunde de ana sig till den blodförgiftning som drabbat henne: kanske den



Ingenting kan stoppa Shahrzad och hon ser fram emot att tävla i triathlon om drygt ett halvår.



”Jag vill bli en förebild för alla som drabbas av dramatiska förändringar i livet”

dödligaste infektion som vetenskapen känner till.

– Jag har svaga minnen av hur en man satt bredvid mig i ambulansen till Södersjukhuset och peppade mig: ”Vi är över bron nu, snart framme, försök håll ut.”

Organen gav upp

Via journaler och familjens berättelse vet Shahrzad vad som hände de två veckor som hon låg nersövd i respirator – hur läkarna först klippte upp hennes kläder, satte dropp och sedan gav kraftig antibiotikabehandling när organ efter organ gav upp.

– Kroppen kollapsade, säger Shahrzad samtidigt som sporthallen töms på stojiga barn och vi blir ensamma kvar.

Blododlingssvaret visade vad läkarna fruktat och ambulanspersonalen anat: aggressiva bakterier (meningokocker) hade tagit sig in i blodflödet och höll på att förgifta henne inifrån. De spred sig snabbt och påfrestningen på hjärtat var enorm.

Hjärnan riskerade att få bestående skador och blodkärnen gick sönder av giften. Lungorna slutade fungera och Shahrzad kopplades till dialys eftersom hon drabbats av akut njursvikt. I princip

alla organ sviktade och inga mediciner tycktes fungera. Hoppet var inte stort att hjärtat skulle orka.

– Min bror berättade att jag var blå över hela kroppen, berättar hon.

Hennes bror fick veta att överlevnadschansen bedömdes till 5–10 procent. Han fick också i uppgift att ringa föräldrarna och berätta att Shahrzad låg för döden, i hopp om att de skulle hinna dit och ta farväl. Eftersom pappa Shahram är läkare och mamma

Mitra är intensivvårdssjuksköterska så förstod de genast hur allvarligt läget var och att dotterns chanser att överleva var små som en följd av den akuta blodförgiftning hon drabbats av.

En gnutta hopp

Men mitt i all dramatik föddes en gnutta hopp. När Shahrzad låg nersövd kunde hennes mamma förundrad se hur en tår rann utmed dotterns kind när hon viskade kärleksfulla ord i hennes öra. Trots djup medvetlöshet hade orden gått in i flickan och utlöst hennes tårar.

Läkarna opererade gång på gång för att rädda benen, som skadats av dålig blodcirkulation, och man lyckades rädda knälederna. Slutligen, efter sju månaders sjukhusvistelse och mer än 40 operationer, var Shahrzad tillbaka i vardagen i Borås igen.

– Det kändes som ett straff att jag överlevt i början. Jag hade förlorat bägge underbenen, musklerna hade förtvinat. Jag hade gått upp nästan 20 kilo och tappade håret i stora torvor.

Hon sörgde att aldrig kunna ha högklackat igen, kanske aldrig klänning.

– Och jag visste så lite. I början trodde jag att jag skulle få träben. Hur attraktiv skulle jag vara, vilket liv hade jag framför mig?

I november 2012 kunde hon ta ett fåtal stapplande steg med hjälp av kryckor. I början av oktober 2013 klarade hon några timmar utan rullstol. Det tog så lång tid

för såren att läka och benen gick inte att belasta mer än några minuter i sträck.

Ut i världen

Pappa Shahram ville att Shahrzad skulle ha något att se fram emot och föreslog att hon skulle åka till New York. Och det var här, när hon rullade ut från Penn Station upp mot Times Square, som hon upplevde världen därute igen. Hon bestämde sig för att leva.

Shahrzad kom som flykting till Sverige från Iran år 1989. Då var hon fem år gammal och hade tvingats lämna hemland och kompisar för en oviss framtid. Men en femåring anpassar sig. Nu, 25 år senare, satt hon i rullstol, men var fast besluten att komma upp och komma vidare. Att inte bli placerad i ett fack för att hon saknar fötter.

Hon minns smärtan från knäna och neråt de första gångerna hon tog sig till gymmet.

– Jag gjorde övningarna knästående, krypande på golvet mellan stationerna.

Hon tvingades ännu en gång att anpassa sig till en ny verklighet och började se möjligheterna i det som fortfarande fungerade. Hon satte upp mål tillsammans med sin tränare Kajsa Andersson, som engagerade sig i hennes makalösa kamp, först för att komma upp på proteserna, sedan för att kunna gå längre än läkarna lovade utan att få skavsår. Kanske springa igen.

– Jag vill bli en förebild för alla som drabbas av dramatiska förändringar i livet, säger hon medan vi lämnar sporthallen och går ut i centrala Borås med sina affärer och lunchrestauranger.

– Jag har lärt mig att se väsentligheterna i livet. Jag har slutat att deppa ihop om jag glömmer var jag lagt nycklarna eller missar bussen. Livet består av något helt annat.

Och Shahrzad har insett att hon duger – fysiskt vet hon redan att hon klarar de tuffaste utmaningar.

– Jag hade ett bra liv innan sjukdomen drabbade mig. Men jag håller på att bygga upp ett annat liv nu. Ett liv som på många sätt är rikare. ■

Fotnot: Shahrzads blogg: www.shahrzad.nu